

οί θέλοντες νὰ μάθωσιν ἂν θὰ γίνη ὅ,τι ἐπιθυμοῦσι, πίνουσι μυστηριωδῶς ἐξ αὐτοῦ, νομίζοντες ὅτι, ἂν κατὰ τὴν προσέγγισιν τῶν χειλέων κοχλάσῃ τὸ ὕδωρ, εἶναι αἴσιον τοῦτο σημεῖον. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερος τρόπος, ὃν καὶ ὁ Sonnini ἀναφέρει. «Μετὰ τὴν ἐκ τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν, λέγει ὁ περιγηγητὴς οὗτος, αἱ νεάνιδες ἀνοίγουσι τὸ ἀγγεῖον καὶ μετὰ τινα ἄσματτα, ἀφ' οὗ τρις σταυροκοπηθῶσι, λέγουσι· «Μεγάλε μου Ἀϊ-Γιάννη, κάμε ἂν θὰ 'πανδρευθῶ τὸν τάδε νὰ γυρίσῃ ἢ στάμνα δεξιὰ, καὶ ἂν δὲν τὸν 'πανδρευθῶ νὰ γυρίσῃ ζερβιά.»

Ἐτερον τρόπον μαντικῆς τοῦ κλήδονα ἀναφέρει ὁ ἀρχαῖαν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν συγγράφας ἱερεὺς Χαρίσιος Μαγδάνος.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Τὰ θρησκευτικὰ βιβλία τῶν ἀρχαίων λαῶν θεωροῦνται, καὶ δικαίως, ὡς τὰ πρῶτα καὶ παλαιότερα φιλολογικὰ μνημεῖα αὐτῶν· οἱ περὶ θεῶν καὶ ἡρώων μῦθοι καὶ τὰ θρησκευτικὰ σύμβολα ἐνέχουσι ὑπὸ μορφῆν ποιητικὴν τὸ σύνολον τῶν ἐντυπώσεων καὶ ἰδεῶν τῶν πρῶτων ἀνθρώπων περὶ τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ τοῦ σύμπαντος ἐν γένει· τὰ δὲ πρῶτα φιλολογικὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου τοιαῦτα καθόλου εἶχον θέματα, τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματα ταῦτα συστηματοποιοῦντα. Ἐκτὸς ὅμως ἐλαχίστων ἐξιρέσεων, ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἔργα ταῦτα ἀπωλέσθησαν, τὰ δὲ μέχρις ἡμῶν περισωθέντα περιορίζονται εἰς μεταγενεστέρως συνθέσεις καὶ εἰς διαπλάσεις τῶν ἀρχικῶν. Αἱ Βέβαι, τὰ ἱερά τῶν Ἰνδῶν βιβλία, περιέχουσι τινὰς ὕμνους προγενεστέρους τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἀρίων λαῶν, τῆς μεταναστεύσεως ὅλην ὅτι ἐκ τῆς ἰνδικῆς εἰς τὰ ὄρηα τῆς Ἀσίας μέρη, εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Εὐρώπην ἐν γένει. Ἄλλ' ἢ διάσσωσι αὐτῶν ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδιάζουσαν σημασίαν, ἣν ἡ τάξις τῶν βραχμάνων ἐν Ἰνδικῇ ἀπέδιδεν εἰς τὴν πιστὴν διατήρησιν αὐτῶν, ἱερὸν καθήκον θεωροῦσα τὴν κατὰ γράμμα ἀπομνημόνευσιν τῶν θεδικῶν ὕμνων· διότι ἐγράφησαν εἰς ἐποχὴν σχετικῶς οὐχὶ παλαιάν. Αἱ δὲ πρῶται τῶν Ἰουδαίων θρησκευτικὰ βιβλία, καὶ ἰδίως ἡ Πεντάτευχος, ἧς ἡ σύνταξις οὐχὶ λίαν βραδύως ἀποδίδεται εἰς τὸν Μωϋσέα, κυρίως εἶπεν καταρτίσθησαν ἐπὶ Ἑσδρα, μετὰ τὴν μετοικεσίαν τῆς Βαβυλωνος. Οἱ πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων θρησκευτικοὶ ποιηταί, ὁ Ὀρφεύς, ὁ Ἀμφίων, ὁ Μουσαῖος εἰς πρόσωπα μυθολογικῶν δὲ ὁμηρικῶν ποιημάτων, τοῦ παλαιότερου καὶ ἐξοχωτέρου μνημείου τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἡ σύνταξις τίθεται κοινῶς εἰς τὸν δέκατον περίπου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, ἀλλ' ἢ περι-

ναγωγὴ καὶ γραφὴ αὐτῶν ἐγένετο μόλις κατὰ τὸν ἕβδομον, ἐπὶ Πεισιστράτου.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς συντάξεως καὶ τῆς γραφῆς τῶν ἀρχαιοτέρων φιλολογικῶν μνημείων· τὰ διασωθέντα δὲ παρ' ἡμῶν χειρόγραφα, κατὰ φυσικὸν λόγον, εἰςὶ πολλῶ μεταγενέστερα, ἕνεκα τοῦ φθαρτοῦ τῆς γραφικῆς ὕλης καὶ τῆς ἐπιδράσεως πολυπληθῶν ἐξωτερικῶν περιστάσεων, πυρκαϊῶν, ναυαγίων καὶ ποικίλων ἄλλων τοιούτων· τὰ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Πομπηίας εὑρεθέντα ἀπηνθηρακωμένα χειρόγραφα, ὧν τινα διὰ παντοίων ἐπιστημονικῶν μέσων μόλις ἐν μέρει κατώρθωσαν ν' ἀναγνώσωσιν οἱ παλαιογράφοι, ἀνερχόμενα εἰς τὸν πρῶτον μ.Χ. αἰῶνα, ἴσως καὶ ὀλίγω πρότερον, εἰςὶ θεσβαίως τὰ πάντων παλαιότερα. Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι ἀναντιρρήτως ὡς τὸ ἀρχαιότερον βιβλίον τοῦ κόσμου δύναται νὰ θεωρηθῇ πάπυρος τις ἀνακαλυφθεῖς πρὸ τριακονταετίας ἐν Θήβαις τῆς Αἰγύπτου καὶ δικτηρούμενος νῦν ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων. Ὁ πάπυρος οὗτος ἐγράφη εἰκοσιπέντε περίπου αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ!

Ἐνεκα τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν δόγματος, καθ' ὃ οἱ τεθνεώτες ἔδει ἀρτιμελεῖς καὶ ἀκέραιοι νὰ ἐμφανισθῶσι πρὸ τοῦ ἐν Ἀθῆναις δικαστηρίου, οἱ Αἰγύπτιοι πάσαν κατέβαλλον ἐπιμέλειαν ὅπως προφυλάττωσιν ἀπὸ ταχείας φθορῆς τὰ πτώματα τῶν οἰκείων, καὶ τὰ κοσμήματα ἔτι καὶ τὰ ἱερά ἀντικείμενα, ἅτινα ἔθετον ἐν τοῖς τάφοις αὐτῶν. Ἐκ τούτου τὰ αἰῶνια καὶ μηδὲν ἐκ τῶν προσβολῶν τοῦ χρόνου ἔχοντα νὰ φοβηθῶσι τεράστια μνημεῖα τῶν βασιλέων, αἱ πυραμίδες, καὶ ἡ τεχνικωτάτη ταριχεύει, δι' ὧν προσεπάθον ἐξ ἴσου πρὸς ταῦτα διαρκεῖς νὰ καταστήσωσι καὶ τοὺς βασιλικοὺς νεκροῦς. Εἰς τὰς υπογείους ἐκείνας κρύπτας, ὅπου οὐ μόνον ἡ ἀσάθεια τῶν πραγμάτων τοῦ ἐκτὸς κόσμου οὐδὲν ἴσχυε νὰ μεταβάλλῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ μετὰ δυσκολίας εἰσεχώρει, διατηρήθησαν ἀναλλοίωτα μετὰ τῶν νεκρῶν τῶν Φαραῶ καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, βιβλία, καὶ σκευὴ καὶ ἐνδύματα, καὶ καρποὶ, ἀπὸ χιλιετηρίδων τεθαμμένα ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς. Οὕτω περιεσώθη καὶ ὁ πάπυρος, περὶ οὗ ἤδη ὁ λόγος. Εὐρέθη ἐν υπογείῳ νεκροταφείῳ τῆς ἐνδεκάτης δυναστείας, κειμένῳ ἐν τῷ μέρει τῆς νεκροπόλεως τῶν Θεῶν, τῷ καλουμένῳ Δραῦ-Ἀβού-Νατζᾶ, ὑπὸ τοῦ Γάλλου αἰγυπτιολόγου Πρίς, ἀπὸ τούτου δ' ἐπεκαλέθη καὶ πάπυρος Πρίς.

Κατὰ ποῖαν ἐποχὴν ἐβασίλευσεν ἐν Αἰγύπτῳ ἡ ἐνδεκάτη δυναστεία δὲν εἶναι ἀκριβῶς ὠρισμένον. Οἱ αἰγυπτιολόγοι, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν βασιλέων ἀναφερομένων ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν, ἠδυνήθησαν κατὰ προσέγγισιν νὰ ἐξαγάγωσιν ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς δεκάτης ὀργῆδος δυναστείας συμπίπτει μὲ τὸν δέκατον ὀ-

γδοον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ. Ἐπὶ τῆς δυναστείας ταύτης τίθενται καὶ τὰ συμβάντα τοῦ Ἰωσήφ ἐν Αἴγυπτῷ· δύο δὲ πρὸ τούτου αἰῶνας, ἤτοι κατὰ τὴν εἰκοστὴν πρὸ Χριστοῦ, κατῆλθε, κατὰ τὴν διήγησιν τῆς Πκλαικῆς Δικθῆκης, εἰς Αἴγυπτον ὁ Ἀβραάμ, ὅστις ὡς εἰκάζουσιν οἱ αἰγυπτιολόγοι εὔρειν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ξένην δυναστείαν δικτελοῦσαν τῶν ἐπιδρομῶν Ὑζῶς ἢ ποιμένων ἢ ἐνδεκάτη δυναστεία εἶναι πολλῶ τούτων προγενεστέρη. Καὶ εἶναι μὲν ἀδύνατος πᾶσα συγχρονιστικὴ ἀπόπειρα, πρὸς ἀκριβῆ τῶν χρονολογιῶν ὀρισμὸν, πέραν τοῦ εἰκοστοῦ πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, διότι οὐδεμία ἄλλη πρὸς τὸ παρὸν, ἐκτός τινων ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν, σώζεται μαρτυρία· ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε δημολογουμένως ἢ ἐποχῇ καθ' ἣν ἐγράφη ὁ πάπυρος Πρίς ἀνήκει εἰς τὴν ἀπωτάτην ἀρχαιότητα.

Τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἀρχαιότητα μαρτυρεῖ καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς γραφῆς. Τὰ ἱερογλυφικά σημεῖα, δι' ὧν παριστάντο ἰδέαι καὶ οὐχὶ φωναὶ ὡς διὰ τῶν γραμμῶν τῶν ἀλφαιβῆτων, εἰσι πκλαιότατα, ἢ δ' εὔρεσις αὐτῶν τίθεται ὑπὸ τινων εἰς τοὺς χρόνους τῶν πρώτων αἰγυπτίων βασιλέων· πρὸς εὐκολίαν εἶτα, διατηρηθέντα μόνον ἐν τῇ γραφῇ ἐπὶ σκληρῶν ὑλῶν, ἠπλοποιήθησαν, ὡς γνωστὸν, διὰ τὴν ταχυγραφίαν, καὶ αὕτη εἶναι ἡ καλουμένη *ἱερατικὴ γραφή*, κατόπιν δ' ἡ ἠπλοποίησις καὶ ἡ ἀπὸ τῶν πρώτων ἱερογλυφικῶν χαρακτήρων ἀπομάκρυνσις κατέστη μείζων ἐν τῇ δημοτικῇ γραφῇ. Πάπυροι τινες ἐν τῷ βρετανικῷ μουσεῖῳ διατηρούμενοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν ἐποχὴν περιπλου καθ' ἣν ἔζη ὁ Μωϋσῆς, εἰσι γεγραμμένοι διὰ χαρακτήρων οὐχὶ καθαρῶς ἱερατικῶν, ἀλλ' ἠπλοστερέων ὅμως τῶν ἱερογλυφικῶν· ἐν τῷ ὁ πάπυρος περὶ οὗ ἐναυθῆ αὐτοῦ λόγος, πλησιάζει μᾶλλον πρὸς τὴν ἱερογλυφικὴν γραφὴν ἀπέχων πλεῖστον τῆς ἱερατικῆς· ἐγράφη δὲ ἄλλοι ὅτι ὅτε μόλις ἤρξατο ἀναφαινόμενος ὁ ἱερατικὸς χαρακτήρ τῆς γραφῆς.

Τί δὲ περιέχει; Ἡ κατανόησις αὐτοῦ εἶναι ἴσως ἡ μεγίστη τῶν δυσχερεσιῶν ἃς παρουσιάζει. Ἄγγλος τις ἀπεπειράθη νὰ μεταφράσῃ αὐτὸν ἐν πραγματικῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῇ *Μηνιαίᾳ ἐπιθεωρήσει* (Monthly Review) τοῦ Λονδίνου τῷ 1856 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν· *Περὶ ἐνός χειρογράφου τῶν χρόνων τοῦ φοίνικος βασιλέως Ἀσσά, ὅστις ἐβασίλευσεν ἐν Αἴγυπτῳ πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀβραάμ*· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἐστρήριχθη ἐπὶ εἰκασίῶν τοιμηρῶν, διότι τὰ ἀποτελέσματα εἰς ἃ κατέληξεν ἕτερος σπουδαῖος αἰγυπτιολόγος, ὁ Chabris, ἐν τῇ *Ἀρχαιολογικῇ ἐπιθεωρήσει* τῶν Παρισίων (1858) εἰσὶν ὅλως διάφορα. Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ ἀρχαιολόγου τούτου προκτιθέμεθα βραχέα τινα, καίτοι καὶ οὕτως, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖ, δὲν ἠδυνήθη ἐντελῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὸν πάπυρον, οὐδ' εἰ-

να θέβχιος περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ὄσων ἤρμήνευσεν.

Ὁ πάπυρος Πρίς σῴζεται ἐκ σελίδων 18, ὧν αἱ δύο πρῶται χωρίζονται τῶν ἐπιλοίπων διὰ διαστήματος ἐνός μέτρου καὶ 33 ὑφεικατομέτρων, ἐνθα ἐπιμελῶς ἀπεξέστησαν τὰ γραφέντα, θεβχίως ὅπως ἄλλα χρησιμώτερα αὐτῶν γραφῆν ὁ κάτοχος, ὅπερ ὅμως δὲν ἐποίησε. Δὲν εἶναι δὲ πλήρης, διότι αἱ πρῶται λέξεις τῆς πρώτης σελίδος ἀποτελοῦσι μέρος φράσεως ἀτελοῦς. Αἱ τρεῖς τελευταῖαι λέξεις τῆς 6' σελίδος *ου-εβ-πε* = παρῆλθεν, ἐτελείωσε, δεικνύουσι τὸ τέλος τῆς προηγουμένης ταύτης. Αἱ λοιπαὶ 16 σελίδες ἀποτελοῦσιν ἑτέραν αὐτοτελῆ καὶ πλήρη προηγουμένην, ἣς περίστροφος εἶναι ἢ τὸ τέλος ἐμφαίνουσα φράσις· «Ἐτελείωσεν (ἀπὸ) τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ μέχρι τοῦ τέλους αὐτοῦ, ὡς εὔρηται ἐν τῇ γραφῇ.» Ὅπερ δεικνύει ὅτι εἶναι ἀντίγραφον, καὶ οὐχὶ τὸ πρωτότυπον λόγου γέροντός τινος φιλοσόφου, οὗ τὸ ὄνομα Πτά· Ὅτεπ ἀναφέρεται ἐν τῷ κειμένῳ.

Αἱ πρῶται δύο σελίδες περιέχουσι γνωμικά τινα, τὰ πλεῖστα ἀκατανόητα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπάρχει καὶ ἡ ἀκόλουθος νοουθεσία περὶ ἐξουσίας τῆς πατρικῆς ἐξουσίας· «Ἐκδηλοῦσθω τὸ ὄνομά σου, δεικνύσο διὰ τῶν σῶν λόγων, διάτασον μετὰ γενναίου φρονήματος καὶ τόλμης· ἃς καρποῦνται οἱ ἔκγονοί σου ἐκ τῆς σῆς διδασκαλίας. Πολλοὶ οἱ τρόποι δι' ὧν τιμωρεῖ ὁ Θεὸς τὸν ἀπορρίπτοντα αὐτόν. Ὁ οἰκογενεάρχης δύναται νὰ διευθύνῃ τοὺς ἑαυτοῦ ἀπογόνους, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀνθρωπίνου σταδίου αὐτοῦ· εἰς τοῦτον ὀφείλουσι τὴν τροφήν, εἰς τοῦτον καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν.» Ἐν τῷ ἐπιλόγῳ δὲ ἐξυμνεῖ ὁ γράψας ἀφελῶς λίαν τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου του. «Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι κατανοήσωσι πᾶν τὸ γεγραμμένον ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ, ὡς τὸ εἶπον συνθῆα τοῖς νόμοις περὶ πρώτων στοιχείων τῶν ἀρχῶν, θὰ θέσωσι ταύτην ἐν τοῖς κόλλοις αὐτῶν, θὰ ἐπαναλαμβάνωσιν αὐτὴν ὡς γέγραπται, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς θ' ἀρέσῃ αὐτοῖς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀντικείμενον εὐρισκόμενον καθ' ἅπασαν τὴν χώραν, εἴτε ἄρθιοι ἴστανται, εἴτε κἄθηνται (εἴτε ἐργάζονται, εἴτε ἀναπύονται.)

Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ παπύρου, ἐκ 16 σελίδων ἀποτελούμενον, εἶναι, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, λόγος πλήρης τοῦ φιλοσόφου Πτά· Ὅτεπ, ὅστις ἔγραψε καὶ τὸν προηγούμενον λόγον, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ τέλους αὐτοῦ, ἐνθα ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦτο. Τὸ πρῶτον φύλλον εἶναι εἰσαγωγὴ, εἶδος ἐπικλήσεως τοῦ θεοῦ Ὁσίριδος· ἢ εἰσαγωγὴ αὕτη ἄρχεται διὰ τῆς ἐπομένης ζωηρῆς περιγραφῆς τῆς ἀθλιότητος τῶν γηρατειῶν. «Λόγος τοῦ δημοσίου ἐφόρου Πτά· Ὅτεπ, ἐπὶ τῆς μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως τῆς ἀνω καὶ κάτω Αἴγυπτου Ἀσσά, τοῦ ἐσαεὶ ζώντος.

«Ὁ δημόσιος ἔφορος Πτᾶ'—Ὅτεπ λέγει.—
 Ὁ Ὅσιρις, κύριέ μου, ὁ ἄρχων γηράσκει, ὁ
 μακρὰς καταλαμβάνει τὴν θέσιν τῆς ἀνθρω-
 πότητος, ἡ ἐξασθένεισις ὀπημέρσι αὐξεται, οἱ
 ὀφθαλμοὶ σμικρύνονται, ἡ ἀκοὴ ἀπόλλυται, τὸ
 θάρρος ἀμβλύνεται· τὸ στόμα κραυγάζει, δὲν
 δουλεῖ πλέον· ἡ καρδία μηδενίζεται, δὲν ὑπάρ-
 χει πλέον δι' αὐτὴν σίρτημα χαρᾶς· τόπος κα-
 λὸς μεταβάλλεται εἰς τόπον ἀνυπόφορον, ἡ αἰ-
 σθησις φεύγει καθ' ὀλοκληρίαν, τὸ γῆρας καθί-
 σται τοὺς ἀνθρώπους εἰς πάντα δυσαρέστους·
 ἡ βίς ἐκλείπει, δὲν ἀναπνεύει πλέον· κοπιῶδεις
 εἰσὶν αἱ κινήσεις καὶ αὐτὴ ἡ ἀνάπαυσις.» Ἄλλὰ
 τὰ δεινὰ ταῦτα τοῦ γῆρατος ἐπακολουθήματα
 ἐκλείπουσιν, ὅταν τὸν ἄνθρωπον φωτίξῃ ἡ ἐπι-
 στήμη καὶ ἡ σοφία· ταύτην θέλει νὰ διδάξῃ, καὶ
 ἐπικαλεῖται πρὸς τοῦτο τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ.
 Ὁ δὲ θεὸς ἀποκρίνεται :

«Ἡ ἀγιότης τοῦ θεοῦ λέγει·

«Διδάξον αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ παρελθόντος·
 ναί, ἔσται οὗτος τροφὴ τῶν παιδίων καὶ τῶν
 τελείων ἀνδρῶν. Ὁ κατανοῶν αὐτὸν θὰ θαδίξῃ
 εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῆς καρδίας. Ὁ λόγος αὐ-
 τοῦ δὲν θὰ ἐπιφέρῃ κόρον.»

Ἐκ τοῦ προοιμίου τούτου φαίνεται ὅτι ὁ
 Πτᾶ'—Ὅτεπ ἠρέσθη νὰ συστηματοποιήσῃ γνω-
 μικά καὶ παραγγέλματα, ἀπὸ πολλοῦ χρό-
 νου ἰσχύοντα καὶ τιμώμενα ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδος
 παραδόσεως, ἧς τὴν ἰερότητα ἐπισφραγίζει ἡ
 αὐθεντεία τοῦ θεοῦ. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι ἀδύνα-
 τος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποβαίνει ἡ τελεία ἐξή-
 γησις τοῦ λόγου τούτου, ἐξ ἧς πολλὰς ἡδυνά-
 μεθα νὰ ἀρυσθῶμεν πληροφορίας περὶ τῆς ἀρ-
 χαιοτάτης φιλοσοφίας τῶν Αἰγυπτίων. Τὰ κα-
 ταληπτὰ μέρη τοῦ κειμένου περιστρέφονται πρὸ
 πάντων περὶ τὴν ἀνατροπὴν τῶν παιδίων καὶ
 ἄλλα τινὰ ἠθικὰ κεφάλαια.

Ὁ τίτλος οὕτως εἰπεῖν τοῦ συγγραμματος,
 ὡς ἐπίσης καὶ λεπτομέρειαι τινες περὶ τοῦ συγ-
 γραφέως ἀναγινώσκονται εὐθὺς μετὰ τὴν εἰσα-
 γωγὴν· «Ἀρχὴ τῆς κατατάξεως τῶν ἀγαθῶν
 λόγων, τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ εὐγενεοῦς ἄρχον-
 τος, τοῦ προσφιλοῦς τῷ θεῷ, τοῦ υἱοῦ βασι-
 λέως, τοῦ προσβυτέρου τοῦ γένους αὐτοῦ, τοῦ
 δημοσίου ἐφόρου Πτᾶ'—Ὅτεπ, ὅπως διδάξῃ τοῖς
 ἀμαθέσι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀγαθοῦ λόγου, πρὸς
 ἀγαθὸν τῶν ἀκούοντων αὐτοῦ, πρὸς ὄλεθρον τῶν
 ὑπερπιδόντων αὐτόν.»

Ὡστε ὁ συγγραφεὺς ἦν υἱὸς βασιλέως, καίτοι
 δὲ προσβύτερος ὡς λέγει τοῦ γένους αὐτοῦ, δὲν
 ἐξασίλευσεν ὅμως, διότι τὸ ὄνομά του δι' οὐδε-
 νὸς σημείου δεικνύοντος τὴν βασιλικὴν ἀξίαν
 συνοδεύεται ἐν τῷ χειρογράφῳ. Ἐν τέλει ἀνα-
 φέρεται τὴν ἡλικίαν του, ἧτις ἦν λίαν προσεβη-
 κυία, καὶ ἐκφράζει τὴν πρὸς τὸν βασιλέα πίστιν
 αὐτοῦ.

«Γέγονα ἀρχαῖος τῆς γῆς, διήνυσα ἑκατὸν

δέκα ἔτη τῆς ζωῆς διὰ χάρισματος τοῦ βασι-
 λέως καὶ ἐπινεύσεως τῶν ἀρχαιοτέρων, ἐκπλη-
 ρῶν τὸ καθήκον μου πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν
 τόπον τῆς εὐνοίας.» (;)

Τοιοῦτον ἐν συντόμῳ τὸ ἀρχαιότερον βιβλίον
 ἐκ τῶν σωζομένων νῦν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐν Μονάχῳ.

N. F. P.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΟΥ ΒΕΤΟΒΕΝ

[Λουδοβίκος Βετόβεν (Louis Van Beethoven), ὁ ἑ-
 ξοχὸς γερμανὸς μουσικὸς, γεννηθεὶς ἐν Βόννῃ τῷ 1772
 συνέθεσε πλείστας ὄσας συμφωνίας καὶ μελοδράμα τὸν
 Φιδελιον (Λεονώραν) καὶ εἰσαγωγὰς εἰς τὰ μελοδρά-
 ματα Προμηθεῖα, Ἐγμόνδον, Ἐρεπίτια τῶν Ἀθηνῶν, κ.λ.
 Συνέγραψε δὲ καὶ Πραγματεῖαν περὶ ἀρμονίας καὶ συν-
 θέσεως. Ἀπέθανε κατὰ τὸ 1827.]

Ὁ Βετόβεν ἄπαξ μόνον κατὰ τὸν βίον του
 ἠσθάνθη εὐτυχίαν, καὶ ἡ εὐτυχία αὕτη τὸν ἐ-
 θανάτωσεν. Ἀείποτε πένης καὶ μακρὰν τῶν ἀν-
 θρώπων διάγων, ἔνεκα τοῦ χαρακτήρος του, τοῦ
 φύσει μὲν ἀγρίου ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τῆς ἀ-
 δικίας καὶ περιφρονησεως τῶν ἄλλων ἐξαγριω-
 θέντος, συνέθεσε τὴν ὠραιότεραν μουσικὴν τὴν
 ὁποιάν ἡδύνατό ποτε ἄνθρωπος νὰ συνθέσῃ. Διὰ
 τῆς ὠραίας ταύτης γλώσσης ἐλάλει πρὸς τοὺς
 ἀνθρώπους, οἵτινες ὅμως δὲν κατεδέχοντο νὰ
 ἀκούσωσιν, ὅπως ἡ φύσις λαλεῖ διὰ τῆς οὐρα-
 νίας ἀρμονίας τοῦ ἀνέμου, τῶν ὑδάτων, τοῦ ἤ-
 σματος τῶν πτηνῶν. Ὁ Βετόβεν εἶναι ὁ ἀλη-
 θῆς προφήτης τοῦ Θεοῦ, διότι μόνος αὐτὸς ἐλά-
 λησε τοῦ Θεοῦ τὴν γλώσσαν.

Καὶ ὅμως τοσοῦτον κακῶς ἐξέτιμι αὐτόν,
 ὥστε καὶ αὐτὸς ἠναγκάσθη πολλάκις νὰ ἀμφι-
 θάλλῃ περὶ τῆς μεγαλοφυίας του, πρῆγμα δει-
 νότατον εἰς καλλιτέχνην. Αὐτὸς ὁ Ἄυδν δὲν
 εὗρισκεν ἄλλον τινὰ ἔπαινον νὰ τῷ εἶπῃ ἢ ὅτι
 εἶναι «δεξιὸς κυμβαλιστής.» Ὡς ἂν ἔλεγέ τις
 περὶ τοῦ Γερικῷ ὅτι «τρίβει καλῶς τὰ χρώμα-
 τα», καὶ περὶ τοῦ Γαίτε ὅτι «δὲν εἶνε ἀνορθο-
 γράφος» ἢ ὅτι «εἶνε καλλιγράφος».

Ἐνα εἶχε φίλον, τὸν Χουμμελ' ἀλλ' ἡ πενία
 καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων ἀδικία ἐξηρέθιζον τὸν Βε-
 τόβεν καὶ τὸν καθίστων καὶ αὐτὸν ἐνίοτε ἀδι-
 κον' τοῦτου ἔνεκεν εἶχε δυσαρεστηθῆ κατὰ τοῦ
 Χουμμελ, καὶ πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ἔβλεπον ἀλ-
 λήλους. Πρὸς ἐπίμετρον δὲ τῶν δυστυχιῶν του
 ἐγένετο κωφός.

Τότε ὁ Βετόβεν ἀποχωρήσας εἰς Βάδεν, ἐξῆ
 ἐν λυπηρᾷ ἐρημίᾳ λαμβάνων πενιχρὰν σύνταξιν
 καὶ μόλις ἐπακουῶσαν εἰς τὰς ἀνάγκας του. Ἡ
 μόνη του χαρὰ ἦτο νὰ περιπλανᾶται ἐντὸς ὠ-
 ραίου δάσους παρὰ τὴν πόλιν, καὶ μόνος, παρα-
 δεδομένος εἰς τὴν μεγαλοφυίαν του, νὰ συνθέτῃ
 τὰς ὑψίστας συμφωνίας του, νὰ ἀνυψῆ τὴν ψυ-
 χὴν του διὰ μελωδικῶν ἤχων πρὸς τὸν οὐρα-
 νόν, καὶ νὰ συνδιαλέγεται πρὸς τοὺς ἀγγέλους
 διὰ γλώσσης τῆς ὁποίας τὸ κάλλος ὡτα ἀν-
 θρώπινα δὲν ἦσαν ἱκανὰ νὰ αἰσθανθῶσιν. Ἄλλ'